

שמה יתזור דבר לקלקולו

Emperor Constantine to All Churches Concerning the Date of Easter (325 CE)

At the council we also considered the issue of our holiest day, Easter, and it was determined by common consent that everyone, everywhere should celebrate it on one and the same day... [I]t seemed very unworthy for us to keep this most sacred feast following the custom of the Jews, a people who have soiled their hands in a most terrible outrage, and have thus polluted their souls, and are now deservedly blind. Since we have cast aside their way of calculating the date of the festival, we can ensure that future generations can celebrate this observance at the more accurate time which we have kept from the first day of the passion until the present time.

הבדלת רב אשי

א. חידושי הריטב"א מסכת ביצה דף ד עמוד ב

רב אסי ספוקי מספקא ליה. הקשה הריטב"א דמשום ספיקא היכי מחית נפשיה לומר הבדלה ובספק ברכה שאינה צריכה שיש בה משום לא תשא, ותירץ כי באמצע התפלה היה מבדיל והיה חותם בברכת יום טוב, ואי נמי כיון דמדאורייתא חול גמור הוא לדברי הכל וחזי להבדלה ליכא משום ברכה לבטלה, דאיסור ברכה לבטלה דרבנן היא כדפירש רבינו תם ז"ל במסכת ברכות וחיוב הבדלה מדאורייתא בין קדש לחול, וכיון שכן שפיר איכא לברוכי על הספק דכל ברכות של תורה אם הוא ספק יכול לברך על ספקו, ומיהו רב אסי לגרמיה הוא דעבד ולית הלכתא כותיה.

ב. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף לט עמוד א

משנה... רבי דוסא בן הרכינס אומר: העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה אומר: החליצנו ד' אלקינו את יום ראש החדש הזה אם היום אם למחר, ולמחר הוא אומר: אם היום אם אמש, ולא הודו לו חכמים.

ג. חידושי הרשב"א מסכת ביצה דף ד עמוד ב

וא"ת אמאי לא מבדילינן כדהוה עביד רב אסי, י"ל דחיישינן דילמא אתי לזלזולי ורב אסי לא חייש לזלזולי

ד. ר' יחיאל מיכל טוקוצינסקי, עיר הקודש והמקדש ג:יט:יא

וחותני זקני מו"ר הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל אשר דעתו נטה לשיטת רבינו חכ"צ שבארץ ישראל שאין משגיחין על דעתו לחזור... אלא שלא רצה חותני זקני מו"ר לחלוק לגמרי על רבותיו, בכללם גאון ישראל בעל פאת השלחן זצ"ל ממיסדי הישוב הארץ ישראלי, ולבטל לגמרי את המנהג הקודם – לפיכך פסק לשואליו שינהגו הכל לחומרא... במוצאי יו"ט א' ישמע האורח הבדלה מפי בן א", ולא יקדש על הכוס...

ב' ימים של ר"ה בזמן המקדש

ה. פני יהושע מסכת ביצה דף ה עמוד א

אין לתמוה דמשום קלקול השיר היו דוחין כל המועדות מקביעתן האמיתי שהרי נראה חודש בזמנו, אלא דגדולה מזו מצינו שאפילו משום חיבוט הערבה שאינו אלא מנהג הנביאים דחינן כל המועדים דלא ליקלע ערבה בשבת והיינו משום דמועדים מסורים לב"ד דכתיב אתם אפילו מזידין:

ו. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף ל עמוד ב

גמרא. מה קלקול קלקלו הלויים בשיר? הכא תרגימו: שלא אמרו שירה כל עיקר. רבי זירא אמר: שאמרו שירה של חול עם תמיד של בין הערבים.

ז. רמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ג הלכה ה

בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל יום שלשים, פעם אחת נשתהו העדים מלבוא עד בין הערבים ונתקלקלו במקדש ולא ידעו מה יעשו אם יעשו עולה של בין הערבים שמה יבאו העדים ואי אפשר שיקריבו מוסף היום אחר תמיד של בין הערבים, עמדו בית דין והתקינו שלא יהיו מקבליים עדות החדש אלא עד המנחה כדי שיהא שהות כיום להקריב מוספין ותמיד של בין הערבים ונסכיהם.

ח. לחם משנה הלכות קידוש החודש פרק ג הלכה ה

ורבינו ז"ל פסק כמ"ד שלא אמרו שירה כל עיקר משום דבגמ' אמרו הכא תרגימו ולכך כתב שנתקלקלו מפני שלא היו יודעים אם היה זה מוסף מפני שהוא יום טוב וא"א שיהיה תמיד שאחריו לא יוכלו להקריב מוסף או יהיה תמיד מפני שלא יבואו העדים והם הקריבו בדרך תנאי והקלקול נמצא שהיה בשיר. אף על פי שזה הוא קצת דחוק בדברי רבינו ז"ל ומה גם כי לא הזכיר כלל מענין השיר אלא שצריך לדחוק ולישבו בלשונו אבל מה אעשה כי לא ראיתי ישוב אחר בלשונו ז"ל: